

Твій чекліст гендерно збалансованого матеріалу

□ Чи **вжито** коректну лексику? Матеріал, наповнений дискримінаційними висловлюваннями щодо жінок, ображає щонайменше половину вашої аудиторії.

□ «Харківську область очолила 32-річна білявка»? Якщо пишете про жінку як фахівчиню, переконайтеся, що в матеріал присвячено її професійним рішенням і якостям, і що немає згадок манікюру, одягу чи інших ознак зовнішності, зайвих у професійному контексті.

□ Чи **є** в матеріалі згадки про сімейний стан? Якщо так, то що це додає матеріалу? І чи ці характеристики надано і про чоловіків, і про жінок?

□ Чи **звучать** у матеріалі голоси жінок-експертток і героїнь? Уникай «параду костюмів» у матеріалі. Ідеально, якщо серед експертів звучить 50/50 жінок і чоловіків.

□ **Переконайся**, що матеріал не відтворює гендерних стереотипів. Ніжна мама та суворий тато? Відважний воїн і жінка-доглядальниця? Реальність набагато цікавіша та багатомірніша! Тому інвестуй час у пошук більш оригінальних ракурсів, героїв і героїнь. Чоловіки бувають талановитими перукарями, митцями, вихователями, а жінки — економістками, правницями, політологинями.

□ «**Прекрасна**» і «**сильна**» стать? Перевір матеріал і заміни ці слова на інші. Наприклад, жінки та чоловіки.

□ **Перевір**, чи не залишилося в матеріалі слів «жіночка», «мамочка» та інших зменшувальних суфіксів. Якщо залишилися - заміни на нейтральні слова.

□ **Не знаєш**, як сказати? Тоді скажи просто: народна депутатка, спортсменка, президентка, вчителька, директорка, продюсерка, менеджерка, письменниця тощо.

□ **Універсальний** спосіб самоперевірки — «reversibility test». Збалансований матеріал коректно звучатиме, якщо всі «вона» замінити на «він». Якщо під час тесту щось «ріже вухо» — спробуй пошукати інші слова. Особлива увага - на поставлені героям запитання, а також на епітети.

□ **Вжиті** слова також протестуй у «дзеркалі». Якщо хочеться вжити слово «жіноцтво» чи «жіночки», уяви на його місці слова «чоловічки» та «мужчинки». Такі слова варто замінити на більш нейтральні.

□ **Загалом** не кажи про жінку нічого такого, що не можна було би сказати про чоловіка. І навпаки.

□ **Працюєш** зі складною темою — проституція, сурогатне материнство тощо? Переконайся, що в матеріалі звучать позиції і за, і проти, артикульовані однаково релевантними спікерками.

□ **Готуєш** матеріал про меншину? Застосуй правило «ні слова про нас без нас» і запроси до слова представницю та представника цієї меншини.

□ Якщо готуєш матеріал про меншину, перевір, чи не забули дати слово і чоловікам, і жінкам.

□ Якщо в цитаті та прямій мові звучить стереотипне або дискримінаційне висловлювання, в авторському тексті це важливо підкреслити та прокоментувати, за потреби — залучивши експертку чи експерта.

□ **Перевір** підводку до матеріалу: чи не загубилася там якась ремарка про «чарівну» чи «тендітну» героїню?

□ Якщо потрібно емоційно посилити історію, вживай гендерно нейтральні епітети та порівняння — це допоможе підготувати драматичний і зворушливий матеріал про цікаву та неймовірну історію.

